

Anina Botošová

Čarovné
příběhy

Čarovné příběhy

Anina Botošová

*Realizované s finančnou podporou
Fondu na podporu kultúry národnostných menšín*

Autorka: © Anina Botošová
Korektorka: Mgr. Lenka Mondočková
Grafik: © Matej Faltin
Ilustrátorka: © Agata Siemaszko
Vydali: Elist, Liptovský Mikuláš
a Zdieľanie o. z., Bratislava
Tlač: Tešínska tiskárna, Český Tešín
Rok vydania: 2018, prvé vydanie

Všetky práva vyhradené. Nijaká časť tejto knihy nesmie byť reprodukováaná, uchovávaná v rešeršných systémoch alebo prenášaná akýmkoľvek spôsobom vrátane elektronického, mechanického, fotografického či iného záznamu bez predchádzajúceho písomného súhlasu majiteľov autorských práv.

ISBN: 978-80-8197-165-5

VENOVANIE DOBRÝM ANJELOM

Práve dnes si uvedomujem význam slov,
ktoré mi vštepovali rodičia od malička:

"Vždy budeme pri tebe stáť,
aj keď odídeme do večnosti."

A tak mám pri sebe dobrých anjelov.
Teba, otec môj, a mamka moja drahá...

SLOVO NA ÚVOD

Napísať dobrú poviedku je umenie. Autor musí na relatívne malom priestore krátkeho prozaického útvaru navodiť silnú atmosféru, ponúknuť zaujímavý príbeh, udržať čitateľa do poslednej chvíle v napätí a nakoniec ho prekvapiť zaujímavou pointou. Súbor poviedok Aniny Botošovej obsahuje mix všetkých týchto ingrediencií a to ich predurčuje k úspechu.

Sujetová výstavba poviedok kladie dôraz na silný príbeh, ktorý je nositeľom výrazného psychologického prežívania postáv. Vzťahové konflikty medzi postavami sú vo väčšine poviedok vsadené do obdobia prvorepublikového Československa, do prostredia Slovenska, prevažne Podpoľania, kde už niekoľko storočí spolu-
nažívajú rómske a nerómske komunity. Kultúrne, etnické, zvykové a sociálne odlišnosti sú živnou pôdou pre fabulačne silné príbehy. Autorka je inšpirovaná rozprávaním starej mamy, ktorá zanechala živú orálnu stopu o živote Rómov. Jej rozprávanie autorku inšpirovalo k napísaniu týchto pútavých poviedok.

Knihá je písaná jedinečným spôsobom, ktorý sa pokúša zachytiť logiku jazyka, myslenia a čítania Rómov a približuje čitateľovi ich tradície a kultúru. Poviedky majú rôznoraké príchute. Sú veselé, smutné, magické, mystické, s vôňou pradávnych rómskych mýtov, tradícií a ich témy sa dotýkajú spolužitia dvoch rozdielnych etník na jednom území. Do nálady poviedok čitateľa uvádzajú ilustrácie mimoriadne talentovanej poľskej výtvarníčky a speváčky Agaty Siemaszko, ktorej životným partnerom je slovenský Róm, výnimočný cimbalista a multiinštrumentalista Miroslav Rajt.

Sme vďační, že vydanie titulu podporil Fond na podporu kultúry národnostných menšín, pretože hlavným cieľom knihy je vzájomné spoznávanie rómskej minority a nerómskej majority, akceptácia inakosti a rôznorodosti, búranie predsudkov a stereotypov týkajúcich sa spoločného života na území Slovenska a uchovávanie kultúry, zvykov a tradícií Rómov.

Titul chce podporiť rozvíjanie rómskej identity a predstaviť tú stránku rómstva, o ktorej majorita nevie a nehovorí. Chce nenásilne poukázať na to, že inakosť a všetko odlišné môžu byť pre kultúrnu spoločnosť prínosom a obohatením. Žiadna inakosť totiž nie je hodná zatratenia a dehonestácie z dôvodu nepoznaného a nespoznávaného.

Urobme preto malý krôčik a vyberme sa do magickeho sveta poviedok Aniny Botošovej. Nechajte sa unášať ich sugestívnosťou, podmanivým čarom a charizmou hlavných postáv, ich slobodou, hrdosťou a úctou k rodu a tradíciám.

Magda Kmeťková,
iniciátorka a zodpovedná redaktorka projektu,
Zdieľanie o. z.

SABÍŇKA

Uprostred mája sa začal Juraj učiť na záverečné skúšky. Štúdium medicíny bral poctivo a venoval mu veľa času. Jeho vynikajúce študijné výsledky si všimol aj dekan fakulty a odporučal primárovi Kollárovi, riaditeľovi Mestskej verejnej nemocnice v Banskej Bystrici, aby ho po štátnych skúškach okamžite zamestnal ako lekára. Štátne skúšky síce mali byť až na jeseň a jeho spolužiaci si preto ešte stále užívali slasti medickeho života vo veľkomeste, chodili do krčmičiek a bujaro sa zabávali s mladými dievčatami, ale Jurajovi bolo učenie prvoradé. Nechcel sklamať rodičov, ani dekanovu dôveru. Dekan sa zaňho zaručil primárovi Kollárovi z Banskej Bystrice a ten mu hneď po štátniciach sľúbil miesto. Juraj to pokladal za veľkú česť. Do Banskej Bystrice by dochádzal z domu vlakom, nie je to tak ďaleko. Kým si tam nenájde bývanie, bude si užívať pohostinnosť rodičov a rodného domu. Už sa nevedel dočkať, keď prinesie prvú výplatu a položí ju pokorne pred otca. Jeho štúdium otca stálo nemálo sebazapierania, odriekania a driny. A to nielen rodičov, ale aj mladších súrodencov. Rodina nemala toľko peňazí, aby mohli študovať všetci. A tak študoval aj za nich všetkých, najlepšie ako vedel. Ale ako sa učiť, keď je malá, skromná chalupa stále plná ľudí, vravy? Ako sa sústrediť? Kde nájsť pokoj?

Juraj sa napokon rozhodol, zbalil do batôžka svoje knihy a vybral sa von. Svižne kráčať popri rieke za dedinu dúfajúc, že na mieste, kde sa ako mladý šarvanec učil plávať a chytať do holých rúk ryby, nájde vytúžený pokoj na učenie. Nemýlil sa. Lúka na brehu rieky čakala len na to, aby hľadačovi pokoja udelila azyl a pritulila ho vo svojom zelenom, májovom náručí. Juraj si rozprestrel na trávičku ľanové plátno, dookola rozložil učebnice a skriptá, poznámkový zošit položil priamo pred seba, nožikom pristrúhal atramentovú ceruzku a ponoril sa do učenia.

Sem-tam olízol hrot ceruzy, kde-tu podčiarkol text v knihe, kde-tu v zošite zapísal poznámku. Takto bol šťastný. Na lúke mal kľud, cítil vôňu zo zimy sa prebúdajúcej prírody, v ryšavých vlasoch cítil jarný vietor, vnímal, ako sila jarnej zeme prechádza do jeho útrobov a duše. Keď si oči potrebovali oddýchnuť od drobných písmeniek, pozrel na oblohu a rátal belavých barančiek. Občas pritom zaspal, chvíľu si len tak zdriemol, ale učil sa aj vtedy. To, čo sa naučil, sa mu totiž vždy snívalo. Keď vyhladol, ošúpal si jeden, dva varené zemiaky, napil sa mlieka z krčiazka, ktorý mu mama nachystala a mohol pokračovať v študíovaní. Takto ubiehali dni a Juraj si čoraz viac šťastne popískoval. Učenie mu išlo od ruky. Nik ho nepoučal, nedirigoval, mohol v pokoji naberať vedomosti, nahlas si čítať, cítil sa slobodný. Nespokojný bol len v dni, keď nemohol na lúku pre zlé počasie.

Na konci mája, po niekoľkých daždivých dňoch, prišiel na miesto, kde sa rád učil a uvedomil si, že má susedov. Pri dolnom toku rieky, asi tristo metrov od neho, si rozložili svoje farebné vozy Cigáni – Lovári. Vychýrení chovatelia a liečitelia koní. Juraj o nich veľa nevedel, azda len to, že žili svorne vo veľkých rodinách v krásnych maľovaných vozoch, putovali z miesta na miesto a chovali zdravé, krásne kone, ktoré predávali. A kone vedeli vyliečiť aj gazdom – tie, ktoré z hory zväžali drevo, aj tie, ktoré robili na poli či ťahali vozy.

Juraj sa v ten deň učil menej pozorne. Nie, žeby ho Lovári vyrušovali, žili si v tichosti sami pre seba, ale nemohol nevidieť, ako sa ženy z vozového tábora začali blížiť k jeho lúke. Juraj ich sledoval s úžasom. Toľko energie, šťastia, radosti, výskania. Toľko tajomna preňho.

Juraj nechal vo vytržení atramentovú ceruzu v ústach a pery mu od tuhy čoraz viac modrali. Lovárky sa začali na brehu rieky vyzliekať. Na sebe mali dvojko aj

viac sukni, blúzok a šatiek. Nakoniec zostali v akomsi jednoduchom rúchu, v ktorom začali vstupovať do rieky. Juraj nemohol svoju pozornosť odtrhnúť od ich rozpustených vlasov, mali ich všetky až po zadok. Počul, ako im na ušiach jemne cinkajú mohutné zlaté náušnice, retiazky na krku a mnoho náramkov na rukách. Mladé a či staré, začali sa v rieke umývať. Juraj nechápal. Tie stvorenia sa umývali oblečené. Umne schovávali pred zrakmi mužov všetko, čo by bolo na nahom tele možné vidieť, ale obrysy ich tiel v šatách a Jurajova fantázia z nich urobili ešte krajšie, rozprávko-vo vzrušujúce bytosti a v jeho zraku akoby boli naozaj nahé. Juraj vytiahol atramentovú ceruzu z úst, pohodil ju na ľanové plátno k zošitu a zvedavo sa posadil.

Lovárky sa umývali, smiali, rozprávali inou rečou, bezstarostné ako vtáčiky na oblohe spievali piesne, ktorým nerozumel, ale melódie to boli chytľavé. Dokonca sa pristihol, ako si rukou poklepal o stehná do rytmu. Stačila by už len malá chvíľka, aby nadšene vyskočil a začal tancovať.

Predbehla ho mokrá rana do tváre. Žieňa so zablatenými rukami mu dala facku na líce a odskočilo. Facka bola taká silná, že sa blato rozplasklo aj na skriptá zo všeobecného lekárstva. Juraj si prekvapene zotieral z očí, úst a nosa mazľavú hmotu, keď naňho zboku bojovne zakričalo mokré lovárske žieňa:

- A ty s červenými vlasmi, čo pozeráš?

Juraj si stále pretieral oči, ale bez účinku. Ruky mal už rovnako zablatené ako tvár. Vyzeralo to, ako by sa chystal na fašiangovú zábavu v maske dákej čiernej mátohy. Len ryšavé vlasy mu svietili.

- Nepozerám, učím sa.

Mokré lovárske dievča prešlo skúmavo okolo neho a jeho učebníc. Potom bosou nohou zošuchlo zo skript trochu blata. Nepomohlo. Blatová machuľa iba skryla ešte viac odborného lekárskeho textu. Skriptá boli stále

viac premočené, ako nad nimi stála mokrá deva a kvapkala z nej voda.

- Pozeráš, nepozeráš, keby ťa tu videli moji bratia, vyťahali by ťa za uši a bol by si mulo...

- Mulo? A čo to je mulo?

- Mŕtvy. Po našom.

- Ale ja som sa nepozeral.

Lovárka naňho pochybovačne prižmúrila oči. Juraj si jej pohľad všimol a mykol zahanbene ramenami.

- Tak pozeral, ale iba trošičku, - ukazoval centimetrovú medzeru medzi prstami mladej bojovnej Lovárke. Lovárka sa usmiala zmierlivejšie.

- Ako sa voláš?

- Juraj. A ty?

- Sabínka.

- A čo máš v tých knihách, Juraj? Boha? Budeš farárko?

Juraj vzal do rúk skriptá zo všeobecného lekárstva a skúmal, ako veľmi sú zničené. Popritom Sabínke vysvetľoval:

- Nie, nie, ja sa stanem doktorom. Už čoskoro. Kdeže ja a farár... s mojimi ryšavo brčkavými myšlienkami?! Ja budem liečiť ľudí.

- Tak to budeš ako môj otec, ten tiež lieči. Koníkov. A bez školy. To dostal do daru od Pána Boha, ten ho remeslu vyučil. On sa s koníkmi iba porozpráva, poprosí ich, aby sa vyzdraveli a tie mu rozumejú a vyliečia sa. Za ockom na každom mieste, kde kočujeme, zďaleka chodia gazdovia, aby sme im pomohli s ich koníkmi, nemými pomocníkmi rodiny, alebo im predali naše krásne kone, našu pýchu.

- Ale ja budem liečiť ľudí. V nemocnici, - Juraj na zem dôležito položil knihy. Rozložil ich tak, aby si Sabínka vedela prečítať názvy a on v jej očiach stúpil na dôležitosť. Sabínka však nereagovala, bolo zjavné, že nevie čítať.

Znovu si nedôverčivo obzrela Juraja od hlavy po päty.

- Ľudí? Ty?

Lovárka Sabínka skláňala skúmavo hlavu raz na pravú, raz na ľavú stranu. Premýšľala. Nechcelo sa jej veriť, že tento zablatený fafrnok bude vedieť liečiť ľudí. Veď pochopiť dušu ľudí a vyliečiť ich, je ešte ťažšie, ako pochopiť dušu koňa a presvedčiť ho, aby sa stal zdravý. Potom pozrela smerom k rieke. Lovárky sa doumývali, vyšli na breh, obliekli sa a poberali sa preč.

- Budeš tu aj zajtra? - pozrela Sabínka rýchlo na Juraja a v očiach jej zaihrali šibalské ohníčky.

- Áno, budem. Keď neprší, chodím sa sem učiť každý deň. A tak až do jesene...

Sabínka prikývla.

- Mal by si sa ísť umyť.

Juraj si siahol na tvár, potom skúmavo pozrel na zablatené ruky. Sabínka ho hypnotizovala uhrančivými očami. Juraj sa poslušne pobral smerom k rieke. Vtom ho Sabínka predbehla a rozbehla sa smerom k Lovárkam. Prstom vystrašene ukazovala smerom k nemu a varovne kričala – mááátohaaa. Lovárky pozreli na Juraja a spolu so Sabínkou utiekli k táboru. Odvtedy sa už tak blízko Jurajovej učebne v prírode neumývali. Báli sa. Vďaka Sabínke si mysleli, že tam býva miestne strašidlo s čiernou tvárou a nehodno ho rušiť. Každý má svoje miesto, svoj spôsob života a netreba to nasilu meniť. Nech si strašidlo nažíva v pokoji. Lovárky sa k tomu miestu s rešpektom nepribližovali a chlapi Lovári na babské taľafatky času nemali. Okolo koní bolo vždy veľa roboty, ak majú byť krásne, silné a zdravé.

Zato Sabínka sa od toho dňa pri svojom strašidle zastavila denne. Často sa len tak dívala, ako sa Juraj učí, ako číta a píše. Nevedela sa vynadívať, lebo sama čítať a písať nevedela, pokladala to za veľké kúzllo a Juraja preto obdivovala. Hoci nevedela čítať, mala divoké

nápady a fantázie, čo všetko by z kníh vyčítala. Vzala si učebnicu ortopédie, držala ju písmenkami hore nohami, tvárila sa, že číta a rozprávala príbehy. Dokázala takto Jurajovi čítať svoje vymysleninky celé hodiny. Jej reč bola uhladená, plná krásnych obrazov a nikto by nespoznal, že tie slová a príbehy nepochádzajú z hlavy spisovateľa svetového formátu. Juraj s atramentovou ceruzou v ústach ju s obdivom sledoval.

Sabínka bola útla, krehká. Mala husté, gaštanovo-kučeravé vlasy, v ušiach jej cinkali veľké kruhové zlaté náušnice. Tvár zdobil prekrásny úsmev s bielučkými zúbkami ako tie najkrajšie perly. Pery mala vykrojené do tvaru dokonalého srdca. Bola živáň.

Keď Sabínka dočítala, smiala sa, aké má Juraj modré pery od atramentovej ceruzy, ktorú neustále cmúľal. Aj zuby a jazyk. Nevedela sa utíšiť a Juraj jej do toho smiechu vždy hovoril, že by mala tieto príbehy zapísať.

- Ale ako, Juraj, veď ja nepoznám tie vaše písmenká! Nauč ma ich čítať a písať...

Pri Jurajovi nemala obavy prejavíť túžbu a svoje sny. V jej rode by bolo pre ženu zbytočné, aby vedela čítať a písať. A tak ju Juraj postupne zaučal do tajov písmen. Bola mu povďačná za každý okamih, ktorý jej venoval, bola to pre ňu nová skúsenosť a splnenie sna.

Sabínka každý deň priniesla nejaké ovocie. Začiatkom júna jahody, potom čerešne, skoré jabĺčka, ríbezle, egreše, ringloty, maliny... Vďačných gazdov bolo na okolí mnoho a každý Lovárom rád dovolil ochutnať ovocie zo záhrady, keď pričarovali gazdovi dobrú úrodu. A tak Sabínka každý deň v košíku priniesla nejaké dobroty. Viac ovocia odvtedy Juraj nikdy nezjedol. A popri tom zušľachťovali svoj rozum. Kým Sabínka slabikovala prvé vety a kostrbato písala prvé písmenká, Juraj sa učil na záverečné exámeny. Učenie mu išlo ešte lepšie, aj keď mu do uší švitorila roztopašná

Sabínka. Zaľúbenci vedia aj hory prenášať a z ich priateľstva vznikala postupne krehká láska.

Juraj čoraz viac túžil po intímnych dotykoch, po bozkoch na jej šiju, po mocných, temperamentných objatiach, ale Sabínka nedovolila, aby prekročil prah povoleného zblíženia. Hoci obaja po sebe túžili, snívali po nepoznanom, báli sa to tajomno prekročiť.

Vari aj preto, že Sabínka pochádzala z cigánskeho rodu Lovárov a ich rodové zákony nedovolili nikomu cudziemu, aby vstúpil do ich života. Svoj si iba svojho bral. Aj Sabínka už ako mladé, dvanásťročné dievča bola sľúbená ženíchovi, ktorého vôbec nepoznala. Pochádzala z tej najvyššej kasty. Jej otec bol prísny, rešpektovaným vajdom a liečiteľom koní. Bol vysoký, urastený, s dlhými čiernymi bajúzmi a hrivou dlhých kučeravých vlasov, ktoré schovával pod čierny kalap.

Aj jeho synovia, jej bratia, boli krásni, statní muži. Telá mali pevne tvarované, samý sval, veľké ruky a tá ich bezprostrednosť, radosť zo života. Silní a veselí mládenci. Boli deťmi prírody. Keď sa prehánali na koňoch po okolí, vietor im nestačil. Juraj ich často pozoroval do pol pása nahých, len v nohaviciach a vysokých čizmách, keď jazdili na koňoch čiernych ako eben alebo ich kúpali v rieke. Bol v nemom úžase. Čím viac ich však obdivoval, tým viac sa ich bál. Oni by nemali žiaden problém urobiť z neho mula – mŕtveho...

V polovici augusta sa po dedine začalo klebetiť, že Juraj sa vláči s Cigánkou a namiesto doktora z neho bude kočovník. Súrodenci a mať naňho vyčítavo zazerali, otec na neho nakričal, nadával mu a vyhrážal sa. Dokonca sa mu raz aj snažil dať zaucho. Rodičia boli z jeho známosti zlomení. Mať s plačom lamentovala, aby prišiel k rozumu, kropila ho denne svätenou vodou:

- Dostaneš ju do hriechu a prekľajú nás. Majú takú moc!

S Jurajom to však nehlo. Prisahal rodičom, že so Sabínou nič nemal a hoci ju ľúbi, vie, kde sú medze. Veď Sabína sa má o pár dní vydávať! Mame odľahlo, posadila sa a takmer sa omylom napila z fľašky so svätenou vodou. Otec len mávol rukou.

- O to horšie, že sa má vydávať... Cigánka, keď chce, každého chlapa dostane, poblúzni ho, uhranie svojou vášňou... a všetky medze sa v tej chvíli pováľajú... - povedal otec v zlej predtuche a pri odchode nahnevane buchol dvermi tak silno, až v nich sklenené tabličky zarinčali.

Juraj na nič nedbal. Na posmešky a odsúdenie dedinčanov, na výčitky súrodencov, obavy rodičov a ďalej sa chodil učiť na svoje miestečko pri rieke za dedinou. A vždy túžobne očakával príchod svojej Sabínky, lebo ich spoločné dni sa krátili. Jej svadba už bola na dosah. Svadobné prípravy si vyžadovali veľa času a Sabínka mohla prísť vždy len nakrátko, aby si videli do očí, chytili sa pritom vrúcne za ruky. Topil sa v jej očiach a srdce ho bolelo zo dňa na deň viac.

Posledný deň pred odchodom za ženíchom prišla Sabínka až podvečer. Skôr nemohla. Celý deň chystali stoly, jedlo, víno, pálenky, aby sa rozlúčili s nevestou. Strojili krásne ebenové kone – svoju hrdosť, na dlhú cestu.

Sabínka so skríženými nohami unavene sedela proti Jurajovi, kvetinkovú sukňu mala vykasanú. Jej prekrásne nohy boli pre Juraja vábničkami. Lavý kútik úst mala trošku stiahnutý nadol a nozdry silno stisnuté, čo jej dodávalo hrdý výraz.

- Vezmeš si ma za ženu, Juraj?

- Hneď by som si ťa zobral, oženil sa s tebou, ale sama vieš najlepšie, aké prekážky stoja medzi nami. Sú silnejšie ako tá najdravejšia rieka. Sme z úplne odlišných svetov. Ty si Cigánka a ja nie... Ani tvoj, ani môj

rod by nás neprijali... hovorili sme o tom už tisíckrát, zabudla si?

Sabínka pokrútila hlavou.

- Nezabudla. Ale aj tak by som išla s tebou aj na kraj sveta. Aj ty?

Nečakala na Jurajovu odpoveď. Nemo si položila hlavu na jeho hrud' a odovzdane mlčala. Načo ďalej rozprávať o ich trápení. Presne vedela, o čom Juraj hovorí. Aj jej rodine sa doniesli správy o červenovlasom gadžovi, fáma o strašidle nemohla vydržať naveky. Aj jej rodina bola proti ich vzťahu. Zakázali Sabínke stretávať sa s Jurajom, zakázali jej veľkú ľúbosť k nemu. Spálili knihu rozprávok, ktorú jej daroval, aj písanku s jej prvými slovami, čo vlastnoručne napísala. Pred oči jej podsúvali obrázok budúceho muža, bol od nej o polstoročie starší, pripomínali jej svadbu a cestu za vybraným ženíchom. Celá horela boľavými pocitmi. Aj Juraja bolelo srdce nad tým, ako je svet zariadený a ako nepraje ich láske. Oči Sabínky v stále hustejšej tme blčali nepokojom ako ohníky a triasla sa od strachu ako nevinné zvieratko. Plakala na Jurajovej hrudi a ten ju upokojujúco hladil, čičíkal a tišil. A ani nevedeli ako, začali sa milovať. V tú noc sa Juraj a Sabínka, tí dvaja zúfalcí osudu, navzájom pripravili o poctivosť.

Po milovaní Sabínka Jurajovi zaspala v náručí. Aj Juraj zaspal.

Snívalo sa mu, že mal okolo hrdla zlatú retiazku, akú nosievajú Lovári. Retiazka mala privesok, ružu. Žena, celá v čiernom, mu ju strhla z krku. Retiazka sa rozpadla, pomaly, pomaličky padala na zem. Zlatá ruža sa pri dopade zmenila na studený kamenný kvet, aký býva na hrobch.

Juraj z desivého sna precitol celý spotený. Sabínka, schúlená vedľa neho, s hlavou na jeho hrudi, dýchala pravidelne a nečujne. Nepohol sa, lebo ich splynutie bolo zázračné a do brieždenia im zostávalo ešte

niekoľko hodín. Mohol sa potichu pozerat' na jej krásne telo, veľké prsia, oblý zadok a prekrásne dlhé nohy.

Čím viac sa díval na Sabínku, tým viac ho zaplavovala stiesnenosť, strach a temná predtucha budúcnosti. Veľké šťastie z intímnej prítomnosti milovanej ženy sa razom zmenila na bôľ v srdci. Ozvala sa v ňom varovná predtucha, zákaz oboch rodov. Pozrel na milovanú tvár a srdce mal žiaľom rozorvané ako žobrák svoj odev. Brieždilo sa. Kone pri rieke začali nedočkavo erdzat'. Čoskoro okolo nich začnú chodiť bratia Sabínky. Juraj ňou jemne zatriasol.

- Už musíš ísť, láska moja, - prebúdzať ju. Už síce nebola dievčaťom, ale ženou, no i tak pozrela naňho pohľadom nevinného stvorenia, prekvapeného, že spánok netrvá večne. Vycítil rozčarovanie mladého tela, ktoré bolo ešte pred chvíľkou ponorené do úplného pokoja a šťastia.

- Už? Snívalo sa mi, že sme spolu ušli do sveta. A mali sme dcéru, ktorá chodila do škôl a bola krásna a liečila ľudí, tak po našom. Prežili sme spolu krásny a šťastný život. Ešte chvíľku ma nechaj snívať... - odvrátila od Juraja tvár a uložila sa opäť k spánku. Juraj ju podvihol a pevne uchopil v objatí.

- Musíš vstať a ísť, Sabínka... povinnosť...

Sabínka otvorila oči. Ale dieťa v nej sa kamsi stratilo, vyprchalo priamo pred ním. Silno sa k Jurajovi privinula, prudko ho bozkala na ústa. Bez slov sa obliekla a nakoniec z lajblíka vybrala retiazku s prívěskom ruže.

- Juraj, maj tú retiazku pri sebe a budeš ma cítiť vždy, keď budeš po mne túžiť. Darovala mi ju moja starká. Je začarovná pre ľúbiace sa duše, čo nemôžu byť spolu.

Len čo si Juraj z jej roztvorenej dlane vzal retiazku s ružou, rozutekala sa Sabínka k vozovému táboru. Ani sa neobzrela. Juraj plakal a vzpínal ruky k Bohu,

prosil ho, aby to zmenil. Ale to sa nestalo. Sabínku pobebe naložili aj s bohatou svadobnou výbavou do vozov a tie sa pohli kamsi do Rumunska, za jej mužom.

Pre Juraja nastala smutná doba. Bez Sabínky cítil v duši iba obrovské prázdno a temný smútok. Hoci všetci naokolo sa tešili, lebo záverečné štátne skúšky na medicíne zložil najlepšie z celého ročníka a primár Kollár ho hneď zamestnal v bystrickej nemocnici, on sa tomu všetkému tešiť nedokázal. Denne liečil chorých ľudí, každý deň dochádzal vlakom domov, ako bez duše pomáhal otcovi s drevom na zimu. Nešpásoval s ním ako inokedy, všetko robil iba mechanicky ako stroj. Pokorne svoju výplatu odovzdával rodičom, ktorí sa z neho radovali a kvitli pýchou na syna doktora.

A Juraj? Bral si čo najviac služieb v nemocnici, aby nemusel myslieť na Sabínku. Aj tak ale myslel a každú chvíľku zvieral v dlani retiazku s čarovnou ružou.

V polovici októbra mal v nemocnici v nedeľu konečne voľno, bol doma a mohol byť len sám so sebou a svojimi myšlienkami. A tak sa vybral na prechádzku za dedinu, k svojmu miestečku pri rieke. Prekvapilo ho, že Lovári tam ešte stále kočovali. Vrátil sa domov, vzal z kuchyne dva čerstvo napečené bochne chleba, do tašky nabalil fľašku silnej ražnej pálenky rožovky a odhodlane kráčal súmrakom k táboru. Veľký otvorený oheň, okolo ktorého boli obopnuté veľké kamene z brehu rieky, ho bezpečne doviedol až k táboru Lovárov.

Neodohnali ho, keď jeho tvár vyšla z tmy a osvietil ju lovársky oheň. Ženy varili na veľkých platniach, deti nosili drievka a prikladali na oheň, pobehovali okolo žien, chytali ich za sukne, schovávali sa pod nimi a škemrali matere ochutnať z veľkých kusov mäsa, čo sa varilo v obrovskom kotle.

Juraja prekvapilo, že muži a ženy sedeli okolo ohňa osobitne, nie vedľa seba. Podišiel bližšie. Nahlas pozdravil a predpažil ruky s bochníkmi chleba a s fľašou